

Centralparks

Dezvoltarea capacităților de management ale ariilor protejate din Carpați pentru integrarea și armonizarea protecției biodiversității și dezvoltării socio – economice

REZULTATELE FINALE ALE PROIECTULUI

Dezvoltarea capacităților de management ale ariilor protejate din Carpați

Munții Carpați formează o punte naturală între vestul și estul Europei, întinzându-se pe suprafața a 8 țări europene și deținând valori naturale impresionante. Ecosistemele cele mai bine conservate din Europa sunt în Munții Carpați, care oferă adăpost pentru multe specii autohtone. Ariile protejate din Carpați adăpostesc habitate valoroase de pădure, munte, pajiște și zone umede, precum și caracteristici geologice și geomorfologice unice. De asemenea, oferă diverse servicii comunităților locale și sunt zone importante pentru dezvoltarea locală durabilă.

Managementul eficient al ariilor protejate este o provocare cheie în vederea conservării biodiversității la nivel European și global în secolul 21. Deși condițiile sunt diverse, ariile protejate întâmpină provocări similare, iar cele mai multe pot fi abordate eficient prin cooperare transnațională. Procesele de mediu globale, precum schimbările climatice, speciile invazive și diverse amenințări antropice supun eco-regiunea Carpatică la o presiune uriașă.

Proiectul Centralparks prezintă o abordare integrată pentru a armoniza conservarea biodiversității cu dezvoltarea durabilă socio-economică la nivel local și pentru dezvoltarea capacității de management eficient al ariilor protejate. Centralparks sprijină

și facilitează implementarea Convenției Cadru privind Protecția și Dezvoltarea Durabilă a Carpaților (Convenția Carpatică), precum și a Protocoalelor tematice ale acesteia. Ca rezultat al celor trei ani de implementare a proiectului, activitățile din zonele pilot, strategiile și instrumentele care acoperă toată zona carpatică au oferit și continuă să ofere răspunsuri importante în vederea sprijinirii pe termen lung dezvoltarea durabilă în Carpați, la nivel local și nu numai.

8 Parteneri de proiect

7 Țări

14 Rezultate

1.3 Milioane euro ERDF

1.6 Milioane euro bugetul proiectului

04.19-03.22 Durata proiectului

Acționând împreună – Grupuri de Lucru Tematice Transnaționale

Prin implementarea proiectului Centralparks, începând cu anul 2019, a rezultat un parteneriat divers din Austria, Cehia, Ungaria, Italia, Polonia, România și Slovacia. Proiectul a creat o colaborare trans-sectorială, implicând diverse grupuri de interes, factori interesați și comunitatea locală. Sprijinul Secretariatului Convenției Carpatice a canalizat la nivel de politici abordarea strategică a proiectului Centralparks, conlucrând cu ministerele naționale de mediu și părțile Convenției Carpatice.

Au fost înființate patru Grupuri de Lucru Tematice Transnaționale, implicând experți naționali și manageri de arii protejate din regiunea Carpatică. Sarcina lor a constat din elaborarea de documente strategice de politici și instrumente ce sprijină regiunea Carpatică pe termen lung.

La final, au fost organizate mai multe cursuri și workshop-uri pentru a ilustra relevanța practică a rezultatelor proiectului Centralparks și pentru a le face accesibile și folositoare factorilor interesați din Carpați. De asemenea, rezultatele pot inspira și încuraja publicul similar din alte regiuni montane atât din Europa Centrală, cât și din afara ei.

Grupuri de Lucru Tematice Transnaționale

Obiectiv: amenințări principale care afectează pierderea biodiversității din Carpați

- dezvoltarea infrastructurii care amenință conectivitatea ecologică și calitatea peisajelor
- impactul turismului
- deteriorarea, fragmentarea și distrugerea habitatelor

REZULTATE

Strategie Carpatică pentru întărirea conservării biodiversității și a peisajului atât în arii protejate, cât și în afara acestora

Strategie pentru dezvoltarea durabilă a turismului local bazat pe patrimoniul natural și cultural

Ghiduri de comunicare între ariile protejate și comunitățile locale din Carpați

Set de instrumente pentru Serviciile Ecosistemelor din Carpați

Aceste rezultate vin în sprijinul implementării Protocolului privind conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice și peisagistice și a Protocolului privind turismul durabil al Convenției Carpatice la nivel local și regional, conform priorităților curente ale Președinției Convenției.

Conservarea biodiversității și a peisajului

Protejarea zonelor naturale de impactul negativ al activităților umane este cel mai important pas în conservarea ecosistemelor intacte. Majoritatea ariilor protejate din Europa au însă o suprafață prea mică pentru a proteja ecosistemele și habitatele montane. Ca urmare, activitățile de conservare eficiente a biodiversității și a valorilor peisagistice trebuie să cuprindă și zonele din afara ariilor protejate, care deseori au o suprafață relativ mică.

Astfel, pentru a trata într-un mod unitar problemele de conservare a biodiversității și a peisajului din Carpați, în cadrul proiectului Centralparks s-a format un Grup de Lucru Tematic Transnațional. Acesta a dezvoltat **Strategia Carpatică pentru întărirea conservării biodiversității și a peisajului în ariile protejate din Carpați și în vecinătatea acestora.**

Strategia tratează provocări și măsuri specifice conservării, protejării, restaurării și utilizării durabile a speciilor, habitatelor naturale și semi-naturale, precum și a peisajelor din și din jurul ariilor protejate. Are ca scop asigurarea conectivității ecologice și întărirea rețelei ecologice în interiorul și în afara regiunii carpatice.

Implementarea strategiei s-a realizat prin două acțiuni pilot, în Polonia și Ungaria, în anul 2021, cu implicarea ariilor protejate din Carpați (Parcul Național Pieniny, Parcul Național Duna-Ipoly)

Pentru resurse relevante
proiectului scanează acest
cod QR:

și a comunităților locale înconjurătoare. Aceste acțiuni pilot au facilitat dialogul dintre administrațiile parcurilor naționale și autoritățile locale, situate în zonele tampon, în vederea asigurării integrității habitatelor naturale și menținerii conectivității ecologice fragile dintre aria protejată și zonele înconjurătoare.

De obicei, ariile protejate din Carpați sunt parte dintr-un mozaic de peisaje modificate de om.

Turismul local durabil

Ariile protejate sunt principala atracție turistică a Carpaților, ca urmare ele joacă un rol important în conștientizarea turiștilor și comunităților locale asupra problemelor de mediu. Însă turismul de masă amenință ecosistemele montane fragile, habitatele și speciile.

Ca urmare, experții proiectului Centralparks au elaborat **Strategia pentru dezvoltarea turismului durabil local, bazată pe moștenirea naturală și culturală a Carpaților**. Pentru a preveni și a reduce impactul negativ al turismului asupra ariilor protejate, activitatea turistică din zonele cele mai vulnerabile ar trebui direcționată către zone mai puțin sensibile ecologic, care pot primi cel puțin o parte din fluxul de turism. Strategia abordează protecția, utilizarea durabilă și creșterea nivelului de conștientizare a naturii, peisajului și moștenirii culturale. În același timp, are ca scop reducerea presiunii activităților turistice, impactului asupra ecosistemelor montane fragile și disparităților în dezvoltarea socio-economică din regiunea carpatică, sprijinind economia locală prin serviciile turistice locale.

Au fost organizate cinci workshop-uri și întâlniri consultative în Parcul Național Magura (Polonia) și în zona limitrofă acestuia, care s-au concentrat pe bogăția naturală și culturală a parcului național și a împrejurimilor. În vederea testării soluțiilor propuse

Pentru resurse relevante
proiectului scanează acest
cod QR:

În Strategie, s-a creat un parteneriat între Parcul Național și 7 municipalități din jurul parcului național. În urma workshop-urilor a fost elaborată o Strategie a comunității locale din regiunea Magura, care poate fi inclusă în strategiile noi de dezvoltare locală pentru perioada 2022 – 2030 și aplicată de municipalități.

În baza strategiei, a fost organizat un workshop pilot în regiunea Gemer (Slovacia), unde s-au purtat discuții despre planuri de viitor în vederea dezvoltării turismului local din regiune, bazat pe valorile naturale și culturale. O altă acțiune pilot, în materie de turism durabil, a fost organizată în microregiunea Cehă Hornácko. Mai mult decât atât, au fost desfășurate cinci workshop-uri pilot transnaționale, Cehia-Slovacia, cu implicarea autorităților, ONG-urilor, localnicilor și ghizilor locali, pentru a împărtăși experiența și cunoștințele acumulate ca urmare a rezultatelor proiectului Centralparks.

Strategia elaborată pentru dezvoltarea turismului durabil ne ajută adaptarea adecvată a strategiilor de turism locale, având în vedere nevoile comunităților și protejarea naturii.

Marie Petru

Directorul Centrului de Educație și Informare Bílé Karpaty

Comunicarea cu comunitățile locale

Pentru conservarea Carpaților este vitală comunicarea dintre administratorii de arii protejate și comunitățile locale. Comunicarea bilaterală eficientă poate mări sprijinul factorilor interesați în conservarea diversității biologice și peisagistice, precum și în armonizarea protecției naturii cu dezvoltarea socio-economică locală.

Cu toate acestea, multe arii protejate carpatice au capacități limitate când vine vorba de comunicarea eficientă cu comunitățile locale și cu factorii interesați, acest fapt datorându-se faptului că personalul nu este pregătit în tehnici de comunicare. Ca rezultat, implicarea comunităților locale și a factorilor interesați în activitățile ariei protejate este redus, aceasta fiind o provocare comună în ariile protejate.

Cooperarea cu autoritățile regionale, locale și cu toți factorii interesați este esențială în stimularea unei contribuții mai mari pentru protejarea și dezvoltarea durabilă a Carpaților. Totodată, pentru asigurarea bunăstării generațiilor prezente și viitoare care trăiesc în regiune. De aceea, proiectul Centralparks a dezvoltat **Ghidul de comunicare între ariile protejate și comunitățile locale din Carpați**. Ghidul are ca scop acoperirea deficitelor de comunicare între cele două părți și crearea unui parteneriat puternic pentru acțiuni comune în beneficiul naturii și localnicilor.

Pentru resurse relevante
proiectului scanează acest
cod QR:

Ca urmare, au fost organizate două cursuri de comunicare în Polonia pentru administratorii de arii protejate și entități din sectorul public. Cursurile au avut ca scop îmbunătățirea aptitudinilor participanților în ceea ce privește implicarea factorilor interesați și comunicarea cu comunitățile locale și factorii interesați.

Curs Centralparks de comunicare eficientă.

Managementul inovativ al conservării naturii

În prezent, conservarea naturii nu are suficiente resurse umane și expertiză, ceea ce reprezintă o provocare dificilă și la planificarea pe termen lung. Metodele învechite de monitorizare a habitatelor folosite de managerii de arii protejate necesită cunoștințe speciale și multe resurse. Planificarea managementului conservării naturii este deficitară în date eficiente, integrate și științifice. Ca urmare, sunt necesare dezvoltarea și aplicarea de instrumente și metode inovative.

Centralparks și-a propus abordarea și împărtășirea de bune practici în managementul biodiversității. Baza pentru demersul unei noi planificări de management a habitatelor a fost dezvoltată prin utilizarea instrumentelor și metodologiilor inovative pentru cartarea și evaluarea habitatelor. Pe durata proiectului, a fost introdusă, ca o tehnică inovativă, metodologia de evaluare a stării pădurilor, care să servească în evaluarea multilaterală a acestora. De asemenea, pentru planificarea de management, a fost elaborată și testată o nouă metodologie de evaluare a pajiștilor. Pentru a exemplifica folosirea instrumentelor inovative, Centralparks a testat LiDAR, care este un instrument de cartografiere cu laser a reliefului, speciilor și diversității habitatelor. În baza tehnicii LiDAR, planificarea conservării naturii poate fi abordată într-un mod mai eficient și pe termen lung. Tehnica LiDAR a fost folosită în două habitate din Munții Börzsöny, Parcul

Pentru resurse relevante
proiectului scanează acest
cod QR:

Național Duna-Ipoly din Ungaria, respectiv în cel montan și de vale. Experți în managementul inovativ al conservării naturii au evaluat metodele testate și experiențele dobândite. Împreună au elaborat un plan de management integrat al conservării naturii pentru Munții Börzsöny, precum și un ghid pentru planificarea integrată a conservării naturii, în vederea menținerii, pe termen lung, a protecției eficiente în regiunea carpatică.

Natura din Munții Carpați joacă un rol important în protecția multor specii de plante și animale, cum este și croitorul alpin.

Set de instrumente pentru Serviciile Ecosistemelor Carpatice

Serviciile Ecosistemelor sunt descrise ca fiind *capitalul natural* care contribuie la durabilitatea mediului înconjurător și la supraviețuirea socială. Ele sunt “beneficiile naturii utilizate în mod direct și indirect de către oameni”, mai exact:

- Resurse de bază produse și oferite de ecosisteme (de exemplu hrană, apă, materii prime)
- Beneficii din reglarea proceselor ecosistemice (de exemplu reglarea climei, calitatea aerului, polenizare, stocarea carbonului, controlul inundațiilor, prevenirea eroziunilor)
- Servicii socio-culturale (de exemplu relaxare, recreere, educație, valori spiritual, inspirație artistică)
- Factori necesari pentru producerea de servicii ale ecosistemelor (circuitul apei, circuitul nutrienților, formarea solului, fotosinteza, biodiversitatea)

În cadrul proiectului Centralparks, experți din regiunea carpatică au dezvoltat **Setul de Instrumente pentru Serviciile Ecosistemelor Carpatice**, care este menit să servească atât ca ghid, cât și ca o resursă valoroasă pentru luarea de decizii bazate pe evidențe. Cu ajutorul unui ghid de orientare, Instrumentul oferă un set practic de proceduri pentru a înțelege ce s-ar putea obține sau pierde în urma unei direcții de management și

Pentru resurse relevante
proiectului scanează acest
cod QR:

efectele asupra oamenilor. Acesta poate ajuta managerii din și din afara regiunii carpatice să înțeleagă, să abordeze problemele potențiale și să evite sau să reducă conflictele.

Au fost organizate cursuri privind **Setul de Instrumente pentru Serviciile Ecosistemice Carpatice** pentru factorii interesați din Cehia, Ungaria și Slovacia. Participanții au exprimat nevoia urgentă pentru evaluarea serviciilor ecosistemelor și a disponibilității datelor în vederea evaluării amănunțite a beneficiilor serviciilor ecosistemelor în țările lor de origine. Au primit Instrumentul ca pe un sprijin valoros în procesul esențial de cartare și evaluare a serviciilor ecosistemelor din Carpați.

Acest Instrument, prin conținutul capitolelor, oferă o imagine de ansamblu a conceptului de servicii ale ecosistemelor, modalitatea de utilizare a acestuia în țările Carpatice și un număr de studii de caz. Utilizatorul va găsi în acesta o procedură pas cu pas pentru evaluarea serviciilor ecosistemice, care va ajuta la înțelegerea valorii naturii din Carpați.

Radoslav Považan

Asociația Civică Pronatur (Slovacia), Editor & Coautor al Instrumentului

Ingredientele unei comunicări eficiente

Comunicarea și diseminarea rezultatelor sunt componente cruciale ale proiectelor. Este vitală implicarea factorilor interesați care joacă un rol în viitorul ariilor protejate Carpatice. Centralparks și-a propus să ofere o platformă pentru schimburi de cunoștințe și experiențe în rândul diversilor factori interesați. Am încurajat comunitățile locale din categorii de vârstă diferite să conștientizeze valorile din regiunea lor. Mai mult decât atât, i-am încurajat să participe la inițiative de protecția naturii și turism durabil din regiunea lor, să înțeleagă și să sprijine cooperarea transnațională pentru protecția moștenirii naturale și culturale.

Gruparea Centralparks a stabilit o cooperare puternică cu proiectele PTD Interreg ConnectGREEN și SaveGREEN, având ca obiectiv comun întărirea Rețelei de Arii Protejate din Carpați (CNPA). Împreună cu Convenția Carpatică, cele trei proiecte au organizat două sesiuni interactive la Săptămâna Europeană a Orașelor, Regiunilor și Săptămâna Verde Europeană. Centralparks a colaborat cu proiectele „DaRe to Connect” și „LIFE SWiPE” și a dezbătut sinergii cu proiectele Interreg Connect2CE, CEETO și BEECH POWER.

Pentru resurse relevante
proiectului scanează acest
cod QR:

Centralparks a organizat două sesiuni online de mese rotunde ale CNPA, precum și a treia conferință CNPA, la Visegrád, Ungaria, în septembrie 2021. De asemenea, proiectul a stabilit cooperări cu alte rețele de arii protejate Europene, cum ar fi DANUBEPARKS, Alparc și PARK Dinarides, pentru a întări cooperarea strategică și pentru a susține acțiuni comune în vederea conectivității ecologice ale acestor regiuni.

Activitățile variate de conștientizare au inclus realizarea posterelor pentru tinerii din Carpați, broșuri și filme explicative, în vederea comunicării rezultatelor proiectului într-un mod vizual. Totodată, partenerii au lansat un concurs carpatic, prin care au promovat aspectele geografice și biologice ale Carpaților și au diseminat informații cu privire la activitățile și rezultatele proiectului Centralparks. Prin aceste activități și prin participarea partenerilor de proiect la diverse evenimente publice, publicul larg a obținut informații importante despre tot ceea ce înseamnă Centralparks, obiectivele și munca partenerilor.

Împreună pentru viitorul Carpaților

Rezultatele proiectului Centralparks vor fi relevante pentru implementarea Protocolului privind conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice și peisagistice (București, 2008) și a Protocolului privind turismul durabil al Convenției Carpatice (Bratislava, 2011), precum și pentru promovarea realizărilor obiectivelor din cadrul Strategiei UE pentru Biodiversitate 2030 „Readucerea naturii în viețile noastre”.

Centralparks a lucrat îndeaproape cu Secretariatul Convenției Carpatice. Partenerii au luat parte la întâlnirile Comitetului de Implementare a Convenției Carpatice, respectiv a șasea conferință a părților (COP6), Grupurile de Lucru pe Biodiversitate și Turism Durabil. Centralparks a fost aprobat în deciziile COP6, asociate cu conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice și peisagistice, precum și cu turismul durabil și încurajat să contribuie în continuare la protejarea moștenirii naturale și culturale a Carpaților. Recomandările din cadrul celei de-a 12-a întâlniri a Comitetului de Implementare a Convenției Carpatice încurajează Părțile să ia în considerare implementarea rezultatelor relevante ale proiectului Centralparks.

Ca urmare a celor trei ani de cooperare, parteneriatul Centralparks și-a asumat continuarea acestuia pentru moștenirea naturală și culturală comună a Carpaților, prin implicarea Rețelei de Parcuri din Carpați (CNPA).

Dacă ne uităm la rezultatele celei de-a șasea întâlniri a Conferinței Părților la Convenția Carpatică, CNPA trebuie să abordeze sarcini viitoare importante. Acestea se referă în special la protejarea biodiversității din Carpați, precum și la nivel global, contribuind la implementarea Convenției privind Diversitatea Biologică, Cadrului Global post-2020 pentru Biodiversitate și Strategiei UE pentru Biodiversitate 2030. Așadar, pentru Centralparks a fost o prioritate să activeze CNPA, conectând-o cu rețele ecologice și contribuind la constituirea CNPA într-un exemplu nou și un model ale unei rețele de arii protejate, nu numai în Europa ci și la nivel global.

Convenția Carpatică oferă un cadru pentru cooperare și coordonare de politici ținând cont de protejarea și dezvoltarea durabilă a Carpaților. Proiecte de bune practice cum este Centralparks merită atenția și sprijinul nostru, deoarece contribuie semnificativ la conservarea / protejarea moștenirii naturale și culturale din regiune.

Harald Egerer
Directorul biroului PNUD din Viena – Secretariatul Convenției Carpatice

DESCOPERĂ MAI MULTE DESPRE Centralparks

www.centralparks.eu

www.interreg-central.eu/Centralparks

Contactează-ne

Proiectul Centralparks

Academia Europeană Bolzano - Eurac Research

- Partener Lider

✉ isidoro.debortoli@eurac.edu

f www.facebook.com/Centralparks

in www.linkedin.com/company/centralparks

🐦 @Centralparks19

📺 www.tinyurl.com/y2xrtsb8

Poze: Directoratul Parcului Național Duna-Ipoly, Education and Information Centre Bilé Karpaty, Ekopsychology Society, European Wilderness Society, Ewa Bujalska, Administrația Parcului Național Piatra Craiului

Proiectul este finanțat prin Programul Interreg EUROPA CENTRALĂ, care încurajează cooperarea în cadrul unor provocări comune din Europa Centrală.

